

Araştırma Makalesi / Research Article

BASIN ÖZGÜRLÜĞÜNÜN YOLSUZLUK ÜZERİNE ETKİSİ: AMPİRİK BİR ANALİZ

Dr. Öğr. Üyesi, Rabia EFEOĞLU

Kastamonu Üniversitesi, İİBF, Kastamonu, (refeoglu@kastamonu.edu.tr)

ÖZET

Yolsuzluk az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde yaygın olmasına rağmen gelişmiş ülkelerin de önemli bir sorunudur. Farklı ülkelerde farklı türlerde görülse de uygulama şekilleri benzerlik gösteren yolsuzluk basın özgürlüğü, insani gelişme, ekonomik özgürlük ve politik istikrarın olduğu ülkelerde daha az görülmektedir. Yolsuzluk ekonomik, politik, hukuki ve sosyo-kültürel belirleyicilere sahip bir olgudur. Bu anlamda çalışmanın amacı, az gelişmiş, gelişmekte olan, gelişmiş ülkelerde ayrı ayrı ve bu ülkelerin tümünde basın özgürlüğünün yolsuzluk üzerine etkisini test etmektir. Çalışmada her bir ülke grubu ve tüm ülkeler için 2010-2017 dönemine ait veriler kullanılarak panel sıralı nitel tercih analizi gerçekleştirilmiştir. Analiz sonucuna göre her bir ülke grubunda ve ülkelerin tamamında basın özgürlüğünün yolsuzluğun düşük düzeylerinde daha etkili ve düşük yolsuzluk düzeyini etkileme olasılığının daha yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yolsuzluk, Basın Özgürlüğü, Sıralı Nitel Tercih Analizi.

THE EFFECT OF PRESS FREEDOM ON CORRUPTION: AN EMPIRICAL ANALYSIS

ABSTRACT

Although corruption is common in underdeveloped and developing countries, it is also an important problem in developed countries. Although it is seen in different types in different countries, corruption with similar application patterns is less common in countries with press freedom, economic development, economic freedom and political stability. Corruption is an economic, political, legal and socio-cultural phenomenon. In this sense, the aim of the study is to test the effect of press freedom on corruption in underdeveloped, developing and developed countries separately and in all of these countries. In the study, panel ordered qualitative choice analysis was carried out for each country group and all countries using data from the 2010-2017 period. According to the results of the analysis, it is concluded that press freedom is more effective at lower levels of corruption and is higher likely to effect the lower level of corruption in each country group and all countries.

Keywords: Corruption, Press Freedom, Ordered Qualitative Choice Analysis.

1. Giriş

Küresel anlamda basın özgürlüğü sıklıkla tartışılan konular arasındadır. Ülkelerin basın özgürlüğü açısından davranışları gelişmişlikleriyle özdeşleştirilse de toplumun her aşamasında az da olsa basın özgürlüğünün görülmesi toplumdaki birçok sosyoekonomik ve politik sorunları azaltabilmektedir.

Basın özgürlüğü “haber, fikir ve düşüncelerin çoğaltıcı araçlarla serbestçe açıklanabilme özgürlüğü” şeklinde tanımlanabilir. Basın özgürlüğü endeksi 1979 yılından beri Freedom House tarafından değerlendirilmektedir. Her ülke veya bölgedeki basın özgürlüğü seviyesini yasal, politik, ekonomi kategorilerinde değerlendiren Freedom House Basın Özgürlüğü Endeksi 0 ile 100 arasında değer almaktadır. 0 en yüksek basın özgürlüğünü 100 en düşük basın özgürlüğünü ifade etmektedir. 0 ile 100 arasında 0-30 arası özgür basın, 31-60 arası kısmen özgür basın, 61-100 arası özgür olmayan basındır. Özgür basın kamunun yararındadır ve rüşvet, yolsuzluk gibi kamu yararı olmayan durumları önleyebilmektedir. Basın özgür olmazsa bu tarz hukuk dışı eylemlere yol açabilir, kamunun yararı azalabilir. Kamunun yararının azalması da kişisel çıkar ve özel yararların kamusal yararın önüne geçmesine neden olarak yolsuzluğun artmasına yol açabilir.

Yolsuzluk en genel anlamıyla kamusal gücün özel amaçlar için kötüye kullanılmasıdır. Ülkeden ülkeye farklılık gösteren yolsuzluğun rüşvet, irtikap, ihtilas (haraç), zimmet, sahtekarlık, oy ticareti, rant kollama, partizanlık, kamu kaynaklarının ve mülkiyetinin kişisel çıkarlar için kullanılması gibi farklı türleri vardır. İktisadi, politik, bürokratik ve düzenleyici, coğrafyaya özgü-kültürel ve dinsel gibi belirleyicileri de olan yolsuzluğun ölçümü ise zordur. Ancak yolsuzluk algısının ölçümü mümkündür. Bu bakımdan yolsuzluğun ölçümünde Uluslararası Şeffaflık Örgütü’nün Yolsuzluk Algılama Endeksi çalışmalarda yaygın olarak kullanılmaktadır. Yolsuzluk Algılama Endeksi (Corruption Perception Index-CPI), 0-10 değerleri arasında yer almakta ve 0 en yüksek yolsuzluk derecesini, 10 en düşük yolsuzluk derecesini göstermektedir. Yani endeks 0’a yaklaştıkça yolsuzluk algısı artmakta, 10’a yaklaştıkça yolsuzluk algısı düşmektedir.

Yolsuzluk ülkelerin iktisadi gelişimlerinin önünde ciddi bir engel oluşturmaktadır. Ülkelerin iktisadi gelişimlerine engel olan veya onları yavaşlatan yolsuzluk devletlerin kurumsal yapılarını, toplumların ahlaki temellerini zedeleyebilir. Ülkeler iktisadi gelişimlerini en iyi düzeyde sağlayarak yolsuzluğu azaltabilirler. Diğer taraftan devletin ekonomiye müdahalesinin kısıtlanması yoluyla ekonomik özgürlüğün artması da yolsuzluğu azaltmaktadır. Devletlerin kontrolünde olmayan basın da, politik istikrarsızlık biçimlerinin azaltılmasına katkı sağlamaktadır. Politik istikrarın olduğu toplumlarda ise yolsuzluğun denetimi ve ortaya çıkarılması daha kolaydır. Öte yandan basının özgür ve bağımsız bir yapıda olması bilginin yanlılığını azaltarak, şeffaflık ve hesap verebilirliği artırmakta ve böylece yolsuzlukla mücadelede önemli bir yarar sağlamaktadır.

Literatürde yolsuzluğa etkileri bakımından, iktisadi, politik, bürokratik ve düzenleyici, coğrafyaya özgü-kültürel ve dinsel belirleyiciler gibi yolsuzluk belirleyicileri için farklı araştırmalar yapılmış ve her araştırmada farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Yolsuzluğun daha çok az gelişmiş ülkelerde görülmesinden dolayı literatürde yoğunlukla az gelişmiş ülkeler kullanılmıştır. Oysa yolsuzluk farklı türlerde olsa da gelişmekte olan ve gelişmiş ülkelerde

de görülen bir olgudur. Üstelik literatürde basın özgürlüğü ve yolsuzluk ilişkisini inceleyen çalışmalar da sınırlı sayıdadır. Çalışmanın amacı az gelişmiş, gelişmekte olan ve gelişmiş ülkeler ile tüm ülkeler bazında basın özgürlüğünün yolsuzluk üzerindeki etkisini araştırmaktır. Çalışmayı diğer çalışmalardan ayıran yönü az gelişmiş, gelişmekte olan ve gelişmiş ülkeler bazında ayrı ayrı ve ülkelerin tümünde basın özgürlüğünün yolsuzluk üzerindeki etkisini incelemekle birlikte, kullanılan bağımlı değişken yolsuzluk algı endeksinin kategorik ve sıralı bir nitelik taşıması dolayısıyla sıralı nitel tercih modellerinin kullanılarak analiz edilmesidir. Çalışmanın konusunun bu yönüyle literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünden sonra literatür taraması, üçüncü bölümde veri seti ve yöntem, dördüncü bölümde analiz, beşinci bölümde sonuçlar sunulmaktadır. Bu çerçevede giriş bölümünde, basın özgürlüğü, yolsuzluk ve aralarındaki ilişki ile çalışmanın amacı, çalışmanın diğer çalışmalardan farkı teorik olarak açıklanmaya çalışılmaktadır. Literatür taraması bölümünde, sınırlı sayıda incelenen basın özgürlüğü ve yolsuzluk arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar yer almaktadır. Veri seti ve yöntem bölümünde, çalışmada kullanılan değişkenlere ve yönteme değinilmektedir. Yolsuzluğu temsilen Transparency International tarafından sunulan yolsuzluk algı endeksi, basın özgürlüğünü temsilen Freedom House'den elde edilen basın özgürlüğü endeksi kullanılmaktadır. Ayrıca UNDP'den insani gelişme endeksi, Dünya Bankası veri tabanından politik istikrar ve Heritage Foundation'den elde edilen ekonomik özgürlük endeksi yolsuzluğu etkilemesi beklenen değişkenler olarak çalışmaya dahil edilmektedir. Çalışmada yöntem olarak sıralı nitel tercih modelleri kullanılmaktadır. Analiz bölümünde, basın özgürlüğünün yolsuzluk üzerine etkisi az gelişmiş, gelişmekte olan, gelişmiş ülkeler ve ülkelerin tamamında 2010-2017 dönemi için sıralı nitel tercih modelleri ile araştırılmaktadır. Sıralı nitel tercih modellerinden hangisinin geçerli olduğuna dair yapılan ön test sonucunda üç ülke grubunda ve ülkelerin tamamında sıralı probit modelin kullanılmasına karar verilmekte ve elde edilen bulgular sunulmaktadır. Sonuç bölümünde, basın özgürlüğünün yolsuzluk üzerinde etkisi çalışmanın bütününde değerlendirilmekte, elde edilen sonuçlar literatür ile karşılaştırılmakta ve politika önerisinde bulunmaktadır.

2. Literatür Taraması

Literatürde yolsuzluk üzerine yapılan ekonomik, politik ve sosyo-kültürel faktörlerin yolsuzluğa etkisini inceleyen çok sayıda çalışma vardır ve her biri farklı yöntemler kullanarak farklı sonuçlar elde etmiştir. Çalışmalar genel olarak yatay kesit ve panel veri analizlerine dayanmaktadır. Bu kısımda literatürde basın özgürlüğünün yolsuzluk üzerine etkisini inceleyen ampirik çalışmalara değinilecektir. Literatürdeki bulgular basın özgürlüğünün yolsuzluğu azalttığı yönündedir.

Ahrend (2002), basın özgürlüğü ve yolsuzluk arasındaki ilişkiyi 130 ülke için 1984-1995 dönemi verileriyle panel veri analiz yöntemini kullanarak incelemiştir. Çalışma sonucuna göre basın özgürlüğünün olmaması daha yüksek düzeyde yolsuzluğa yol açmaktadır. Chowdhury (2004a), "Do Democracy and Press Freedom Reduce Corruption? Evidence from a Cross Country Study" adlı çalışmasında 97 ülke için 1995-2002 dönemi verileriyle panel veri analiz yöntemini kullanarak basın özgürlüğü ve yolsuzluk arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Buna göre basın özgürlüğündeki artış yolsuzluğu azaltmaktadır. Chowdhury (2004b), "The Effect of Democracy and Press Freedom on Corruption: An Empirical Test" adlı çalışmasında 1995-

2002 dönemi verileriyle basın özgürlüğü ve yolsuzluk arasındaki ilişkiyi EKK ve panel veri analiz yöntemleri ile incelemiştir. Basın özgürlüğünün yolsuzluğu azalttığı sonucuna varmıştır. Lederman vd.(2005), 1984-1999 dönemi için panel veri analiz yöntemini kullanarak inceledikleri ve yolsuzluk göstergesi olarak ICRG (The International Country Risk Guide), basın özgürlüğü göstergesi olarak Freedom House Basın Özgürlüğü Endeksini kullandıkları çalışmalarında basın özgürlüğünün yolsuzluğu azalttığı sonucuna varmışlardır. Shen & Williamson (2005), yatay kesit analiz yöntemini kullanarak demokrasi ve ekonomik özgürlüğün de yolsuzluk üzerindeki etkisini inceledikleri 91 ülke için gerçekleştirdikleri çalışmanın sonucuna göre, basın özgürlüğü yolsuzluğu pozitif etkilemekte, yolsuzluğu azaltmaktadır. Casanova (2007), panel veri analiz yöntemiyle 1994-1998 döneminde 125 ülke için basın özgürlüğü ve yolsuzluk ilişkisini test etmiştir. Yolsuzluk göstergesi olarak ICRG (The International Country Risk Guide) ve basın özgürlüğü göstergesi olarak Freedom House Basın Özgürlüğü Endeksini kullanmıştır. Basın özgürlüğünün yolsuzluğu azalttığı sonucunu elde etmiştir. Freille vd. (2007), 51 ülke için 1995-2004 döneminde basın özgürlüğü ve yolsuzluk arasındaki ilişkiyi panel veri analiz yöntemiyle incelemişler, basın özgürlüğünün kısıtlanmasının daha yüksek yolsuzluğa yol açtığı sonucuna varmışlardır. Charron (2009), “The Impact of Socio-Political Integration and Press Freedom on Corruption” adlı çalışmasında basın özgürlüğünün yolsuzluk üzerindeki etkisini araştırmıştır. Yolsuzluk göstergesi olarak ICRG (The International Country Risk Guide) ve CPI (Corruption Perception Index)’nin kullanıldığı çalışma sonucuna göre basın özgürlüğünün olmaması yolsuzluğu arttırmaktadır. Daniels (2011) tarafından yapılan çalışmada basın özgürlüğünün yolsuzluk üzerindeki etkisi incelenmiştir. Ayrıca sosyal özgürlüklerin yolsuzluk üzerindeki etkisini ölçme amacıyla siyasi özgürlükler de çalışmaya dahil edilmiştir. Buna göre basın özgürlüğü arttıkça yolsuzluk azalmaktadır. Yolsuzlukla mücadelede basının özgür olmasının önemli bir unsur olduğu belirtilmiştir. Camaj (2012), 133 ülke için 2004-2008 döneminde panel veri analiz yöntemini kullanarak medya özgürlüğü ve yolsuzluk arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Geleneksel EKK ve iki aşamalı en küçük kareler yöntemi (TSLs) analizlerinin gerçekleştirildiği çalışmada medya özgürlüğü arttıkça yolsuzluk azalmaktadır. Kalenborn & Lessman (2012), basın özgürlüğü ve yolsuzluk arasındaki ilişkiyi 1996-2010 döneminde panel veri analiz yöntemini kullanarak 175 ülke için incelemişlerdir. Demokrasinin de yolsuzluk üzerindeki etkisinin incelendiği çalışmada yolsuzluk göstergesi olarak CPI (Yolsuzluk Algısı Endeksi), basın özgürlüğü göstergesi olarak Freedom House Basın Özgürlüğü Endeksi kullanılmıştır. Buna göre basın özgürlüğü yolsuzluğu azaltmaktadır. Peyton & Belasen (2012), 159 ülke için 2007-2012 dönemi verileri ile panel veri analiz yöntemini kullanarak yaptıkları ve basın özgürlüğünün yanı sıra ekonomik özgürlük, demokrasi ve insani gelişme endeksini de bağımsız değişken olarak kullandıkları çalışmalarında basın özgürlüğünün yolsuzluğu azalttığı bulgusuna ulaşmışlardır. Churchill vd. (2013), panel veri analiz yöntemiyle basın özgürlüğü ve yolsuzluk ilişkisini 1996-2004 döneminde 133 ülke için test etmişlerdir. Yolsuzluk göstergesi olarak Yolsuzluk Kontrol Endeksinin kullanıldığı çalışmada basın özgürlüğü arttıkça yolsuzluk kontrolünün arttığı sonucu elde edilmiştir. Bhattacharyya & Hodler (2014), çalışmalarında 129 ülke için 1980-2007 döneminde basın özgürlüğü ve yolsuzluk arasındaki ilişkiyi panel veri analiz yöntemiyle incelemişlerdir. Yolsuzluk ölçüsü olarak Political Risk Services (PRS) tarafından yayınlanmakta olan CI Yolsuzluk Endeksini, basın özgürlüğü göstergesi olarak Freedom House Basın Özgürlüğü Endeksini kullanmışlardır. Basın özgürlüğü arttıkça yolsuzluğun azaldığı sonucuna varmışlardır. Jetter vd. (2015), 1998-2012 dönemi için 155 ülkede panel veri analiz yöntemini kullanarak gerçekleştirdikleri ve politik rejim, kişi

başına gelir, eğitim, kamu harcamaları, nüfus, kentsel nüfus değişkenlerini kullandıkları çalışmalarında basın özgürlüğü arttıkça yolsuzluğun azaldığını ortaya koymuşlardır. Dutta & Roy (2016), basın özgürlüğü ve yolsuzluk arasındaki ilişkiyi 159 ülke için 14 yıllık verilerle panel veri analiz yöntemini kullanarak incelemiştir. Yolsuzluk göstergesi olarak Dünya Bankası tarafından yayınlanan Control of Corruption (Yolsuzluk Kontrol Endeksi), basın özgürlüğü göstergesi olarak Freedom House Basın Özgürlüğü Endeksi kullanılmıştır. Buna göre basın özgürlüğü arttıkça yolsuzlukla mücadele artmaktadır. Starke vd. (2016) tarafından yapılan çalışmada basın özgürlüğü ve yolsuzluk arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu kapsamda 157 ülkenin 2003-2013 dönemi verileri kullanılarak panel veri analizi gerçekleştirilmiştir. İnternet erişiminin ve e-demokrasi uygulamalarının da bağımsız değişken olarak kullanıldığı çalışmada basın özgürlüğü arttıkça yolsuzluğun azaldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Hamada vd. (2019), 111 ülkenin 2004-2015 dönemi verileriyle basın özgürlüğü ve yolsuzluk ilişkisini panel veri analiz yöntemiyle test etmişlerdir. Yolsuzluk göstergesi olarak Yolsuzluk Algı Endeksi, basın özgürlüğü göstergesi olarak Freedom House Basın Özgürlüğü Endeksi kullanılmışlardır. Basın özgürlüğü arttıkça yolsuzluğun azaldığı sonucunu elde etmişlerdir. Breen & Gillanders (2020) yaptıkları çalışmada basın özgürlüğü ve yolsuzluk arasındaki ilişkiyi 2012-2016 dönemi için panel veri analiz yöntemiyle incelemiştir. Demokrasi, rüşvet, kişi başına gelir ve ticari açıklık değişkenlerinin de kullanıldığı çalışma sonucuna göre basın özgürlüğü arttıkça yolsuzluk azalmaktadır. Çoban (2020) çalışmasında BRICS ülkeleri için 2002-2017 dönemi verileriyle panel veri analiz yöntemini kullanarak basın özgürlüğü ve yolsuzluk arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Yolsuzluk göstergesi olarak Control of Corruption (Yolsuzluk Kontrol Endeksi), basın özgürlüğü göstergesi olarak Freedom House Basın Özgürlüğü Endeksi kullanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre basın özgürlüğü azaldıkça yolsuzluk artmaktadır.

3. Veri Seti ve Yöntem

Çalışmada basın özgürlüğünün yolsuzluk üzerindeki etkisi incelenmektedir. Bu kapsamda çalışmada basın özgürlüğünün yolsuzluk üzerindeki etkisi amaçlanmaktadır. Çalışmada oluşturulan iktisadi model fonksiyonel olarak aşağıdaki gibidir:

$$YAE = f(\text{BASIN_ÖZ}, \text{İGE}, \text{POL_İST}, \text{EKO_ÖZ}) \quad (1)$$

YAE, yolsuzluk düzeyini göstermekte olup, bağımlı değişken olarak yolsuzluk algı endeksini; BASIN_ÖZ bağımsız değişken olup basın özgürlüğünü ifade ederken, diğer değişkenler yolsuzluğu etkilemesi beklenen kontrol değişkenlerdir. İGE insani gelişme endeksi, POL_İST politik istikrar, EKO_ÖZ ekonomik özgürlük endeksi bağımsız değişkenleridir. Bu kapsamda araştırmada kullanılan değişkenler, değişkenlerin açıklaması ve elde edildikleri kaynaklar aşağıda Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Kullanılan Değişkenler ve Kaynakları

Değişken	Değişken Türü	Açıklama	Kaynak
YAE	Bağımlı Değişken	Yolsuzluk ölçüsü olup Transparency International Yolsuzluk Algı Endeksine dayanmaktadır. Yüksek, orta, düşük olmak üzere üç düzeyli kategori olarak ölçeklendirilmiştir.	Transparency International https://www.transparency.org/
BASIN_ÖZ	Bağımsız Değişken	Basın Özgürlüğü Endeksidir. 0 ile 100 arasında değer alır. 0'a yaklaştıkça basın özgürlüğü artmakta, 100'e yaklaştıkça azalmaktadır.	Freedom House https://freedomhouse.org/
İGE	Bağımsız Değişken	İnsani Gelişme Endeksidir. 0 ile 1 arasında değer alır. 0'a yaklaştıkça gelişmişlik düzeyi azalmakta, 1'e yaklaştıkça artmaktadır.	Human Development Index http://hdr.undp.org/
POL_İST	Bağımsız Değişken	Politik istikrardır. -2,5 ile 2,5 arasında değer alır. -2,5'a yaklaştıkça politik istikrar azalmakta, 2,5'a yaklaştıkça artmaktadır.	World Bank, Worldwide Governance Indicator (WGI) https://info.worldbank.org/governance/wgi/
EKO_ÖZ	Bağımsız Değişken	Ekonomik Özgürlük Endeksidir. 0 ile 100 arasında değer alır. 0'a yaklaştıkça özgürlük azalmakta, 100'e yaklaştıkça artmaktadır.	Heritage Foundation https://www.heritage.org/index/explore

YAE bağımlı değişken olup yolsuzluk düzeyini gösteren yolsuzluk değişkenidir ve Uluslararası Şeffaflık Örgütünün yolsuzluk algılama endeksine dayanmaktadır. Yolsuzluk algı endeksinin en yüksek değeri 0, en düşük değeri 10'dur. Yani düşük değerler (0'a yaklaştıkça) yüksek yolsuzluk algısını, yüksek değerler (10'a yaklaştıkça) düşük yolsuzluk algısını ifade etmektedir. Endeks yüksek, orta ve düşük yolsuzluk düzeyi olmak üzere üç kategoriye ayrılarak, yolsuzluk düzeyi yüksek düzey yolsuzluktan düşük düzey yolsuzluğa (1'den 3'e) doğru üç düzeyde gösterilmiştir. 1. düzey yüksek düzey yolsuzluk, 2. düzey orta düzey yolsuzluk ve 3. düzey düşük düzey yolsuzluktur.

Çalışmada bağımlı değişken olarak kullanılan yolsuzluk algılama endeksi 0 ile 10 arasında değerler alan sıralı bir değişken olduğu için ekonometrik yöntem olarak sıralı nitel tercih modelleri kullanılmaktadır. Dolayısıyla sıradan en küçük kareler tahmin yöntemini kullanarak regresyon modelini tahmin etmek yerine sıralı nitel tercih modellerini kullanmak daha uygun olacaktır. Literatürde bu durum birçok çalışmada göz ardı edilmektedir. Çalışmada yolsuzluk değişkeninin sıralı ve kategorik bir nitelik taşıması dolayısıyla değişkeni açıklamada daha uygun olan sıralı logit ve probit model tahmini yapılmaktadır. Böylece yolsuzluk algılama

endeksini kullanarak en çok olabilirliği esas alan sıralı logit ve probit tahminleri ile literatüre bir katkı amacı güdümlü, literatürü destekleyip desteklemediği belirlenmeye çalışılmaktadır.

4. Analiz

Az gelişmiş, gelişmekte olan, gelişmiş ülkelerde ve ülkelerin tamamında sıralı nitel tercih modelleri olan sıralı logit ve sıralı probit modellerinden hangisinin analizde kullanılacağına karar vermek için her iki model de ayrı ayrı üç ülke grubu ve ülkelerin tamamı için tahmin edilmiştir. Tablo 2’de sıralı nitel tercih modellerinden sıralı logit ve probit yolsuzluk modellerinin karşılaştırılması sonuçları görülmektedir.

Tablo 2: Sıralı Logit ve Probit Yolsuzluk Modellerinin Karşılaştırılması

Model	Az gelişmiş		Gelişmekte olan		Gelişmiş		Tüm Ülkeler	
	Sıralı Logit Model	Sıralı Probit Model	Sıralı Logit Model	Sıralı Probit Model	Sıralı Logit Model	Sıralı Probit Model	Sıralı Logit Model	Sıralı Probit Model
BASIN_ÖZ	-0.022*	-0.013*	-0.021***	-0.013***	-0.078**	-0.045**	-0.030***	-0.017***
İGE	10.043***	4.879**	9.925***	6.043***	18.103**	8.562*	5.432***	3.017***
POL_İST	2.366***	1.295***	0.942***	0.560***	1.717***	0.880***	1.203***	0.681***
EKO_ÖZ	0.170***	0.088***	0.089***	0.048***	0.135***	0.077***	0.114***	0.065***
McFadden R ²	0.320	0.327	0.295	0.296	0.301	0.315	0.472	0.475
AIC (Akaike bilgi kriteri)	180.023	178.293	963.644	962.557	178.073	174.786	1312.876	1307.271
BIC (Bayes bilgi kriteri)	202.165	200.435	990.183	989.097	200.215	196.928	1343.448	1337.852
Log likelihood	-84.011	-83.146	-475.821	-475.278	-83.036	-81.392	-650.433	-647.635
LR istatistik	79.19	80.92	397.75	398.84	71.44	74.73	1164.98	1170.57
Prob.(LR)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Gözlem Sayısı	296	296	616	616	296	296	1208	1208

Not: ***, ** ve * işaretleri, %1, %5 ve %10 düzeylerinde istatistiksel anlamlılığı göstermektedir.

Sıralı logit ve probit modeller birbirlerine çok benzer olmakla birlikte literatürde modellerden hangisinin tercih edileceğine dair çeşitli kriterler mevcuttur. Buna göre yapılan analizler sonucu ortaya çıkan bilgi kriterleri (AIC ve BIC) ile pseudo R²'ne göre karar verilebilmektedir. Şayet sıralı probit modeldeki bilgi kriterleri sıralı logit modeldeki bilgi kriterlerinden düşük ve sıralı probit modeldeki pseudo R² değeri sıralı logit modeldeki pseudo R² değerinden büyükse sıralı probit model tercih edilmektedir. Tablo 2’de az gelişmiş, gelişmekte olan, gelişmiş ülkelerin üçünde ve tüm ülkelerde sıralı probit modelde bilgi kriterleri sıralı logit modele göre düşük olup, pseudo R² değerleri bakımından daha büyüktür. Bu kriterlere göre her üç ülke grubu ve ülkelerin tamamı için sıralı probit modelin seçilmesi uygun olacaktır.

Tablo 3: Azgelişmiş Ülkeler İçin Sıralı Probit Model Tahmin Sonuçları

Bağımsız Değişkenler	Katsayılar	Standart Hata	z-değeri	Marjinal Etkiler
BASIN_ÖZ	-0.013*	0.007	-1.75	-0.00001
İGE	4.879**	2.172	2.25	0.006
POL_İST	1.295***	0.262	4.93	0.001
EKO_ÖZ	0.088***	0.024	3.56	0.0001
Gözlem Sayısı	296			
Prob>Ki-Kare	0.0000			
Pseudo R ²	0.3273			

Not: ***, ** ve * işaretleri, %1, %5 ve %10 düzeylerinde istatistiksel anlamlılığı göstermektedir.

Tablo 3’de birinci sütunda bağımsız değişkenler, ikinci sütunda sıralı probit model sonucu elde edilen katsayılar, üçüncü sütunda katsayılara ait standart hatalar, dördüncü sütunda katsayıların z değerleri ve beşinci sütunda bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki marjinal etkileri görülmektedir. Probit modeller doğrusal bir model olmadıklarından probit model tahmin sonucu elde edilen katsayılar doğrudan yorumlanamamakta ancak, katsayıların işaretleri üzerinde durulabilmektedir. Bu nedenle probit modellerde katsayıları yorumlayabilmek için marjinal etkiler hesaplanmaktadır. Marjinal etkiler hesaplandıktan sonra her bir katsayı yorumlanabilmekte, z değerlerinin olasılık değerlerine göre de katsayıların istatistiksel bakımdan anlamlılıklarına bakılabilmektedir. Yani modelde her bir bağımsız değişkenin yolsuzluk düzeyi üzerindeki sayısal etkisi incelenmektedir. Marjinal etki, bağımsız değişken bir birim arttığında yolsuzluk düzeyi kategorisindeki değişme olasılığını göstermektedir. Yolsuzluk düzeyleri yüksek düzey yolsuzluk, orta düzey yolsuzluk ve düşük düzey yolsuzluk olarak üç kategoriye ayrılmıştır. Değerlendirmede yalnızca en düşük yolsuzluk düzeyine ilişkin marjinal etkiler gösterilmektedir.

Azgelişmiş ülkeler için tahmin edilen panel sıralı nitel tercih modeli (sıralı probit model) sonuçlarına göre basın özgürlüğü endeksi %10, insani gelişme endeksi %5; politik istikrar ve ekonomik özgürlük endeksi %1 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Diğer taraftan değişkenlere ait katsayı işaretleri beklentisi basın özgürlüğü endeksi için negatif, insani gelişme endeksi, politik istikrar, ekonomik özgürlük endeksi için pozitifdir. Çünkü basın özgürlüğü endeksi azalır (basın özgürlüğü artarsa) yolsuzluk algı endeksi artar (yolsuzluk azalır). Diğer yandan insani gelişme endeksi, politik istikrar ve ekonomik özgürlük artarsa yolsuzluk algılama endeksi artar, yolsuzluk azalır. Çalışmada da değişkenlerin katsayı işaretleri beklenildiği gibi çıkmıştır ve basın özgürlüğü endeksi yolsuzluk düzeyi ile negatif ilişkili, insani gelişme endeksi, politik istikrar, ekonomik özgürlük endeksi değişkenleri yolsuzluk düzeyi ile pozitif ilişkilidir. Katsayıları yorumlayabilmek için tahminde marjinal etkiler bağımlı değişkenin sadece en düşük yolsuzluk kategorisi üzerindeki marjinal etkilerini göstermektedir. Hesaplanan marjinal etki sonuçlarına göre; basın özgürlüğü endeksi değişkenine ait marjinal etki bu değişkenin yolsuzluk düzeyine ilişkin en düşük kategorinin olasılığını 0.00001 birim azaltmaktadır. İnsani gelişme endeksi değişkenine ait marjinal etki bu değişkenin yolsuzluk düzeyine ilişkin en düşük kategorinin olasılığını 0.006 birim arttırmaktadır. Politik istikrar değişkenine ait

marjinal etki bu değişkenin yolsuzluk düzeyine ilişkin en düşük kategorinin olasılığını 0.001 birim arttırmaktadır. Ekonomik özgürlük endeksi değişkenine ait marjinal etki bu değişkenin yolsuzluk düzeyine ilişkin en düşük kategorinin olasılığını 0.0001 birim arttırmaktadır. Bir başka deyişle, basın özgürlüğü endeksi azaldıkça (basın özgürlüğü arttıkça), insani gelişme endeksi, politik istikrar ve ekonomik özgürlük endeksi arttıkça yolsuzluk endeksi de artmakta, yolsuzluk azalmaktadır. Ayrıca tahmin edilen sıralı probit modelde ki-kare test istatistiğine göre model bir bütün olarak anlamlıdır. Sıralı probit modelde modelin uygun olup olmadığı uyum iyiliği “Sözde R^2 Değeri (Pseudo R^2)” testi ile yapılmaktadır. Buna göre bağımlı değişkende ki toplam değişimin %32’si bağımsız değişkenler tarafından açıklanabilmektedir.

Tablo 4: Gelişmekte Olan Ülkeler İçin Sıralı Probit Model Tahmin Sonuçları

Bağımsız Değişkenler	Katsayılar	Standart Hata	z-değeri	Marjinal Etkiler
BASIN_ÖZ	-0.013***	0.003	-4.16	-0.004
İGE	6.043***	0.763	7.91	2.049
POL_İST	0.560***	0.084	6.61	0.190
EKO_ÖZ	0.048***	0.006	7.27	0.016
Gözlem Sayısı	616			
Prob>Ki-Kare	0.0000			
Pseudo R^2	0.2956			

Not: ***, ** ve * işaretleri, %1, %5 ve %10 düzeylerinde istatistiksel anlamlılığını göstermektedir.

Gelişmekte olan ülkeler için tahmin edilen panel sıralı nitel tercih modeli (sıralı probit model) sonuçlarına göre basın özgürlüğü endeksi, insani gelişme endeksi, politik istikrar ve ekonomik özgürlük endeksi değişkenleri %1 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Değişkenlerin katsayı işaretleri beklenildiği gibi olup basın özgürlüğü endeksi yolsuzluk düzeyi ile negatif, insani gelişme endeksi, politik istikrar, ekonomik özgürlük endeksi değişkenleri yolsuzluk düzeyi ile pozitif ilişkilidir. Basın özgürlüğü endeksi değişkenine ait marjinal etki bu değişkenin yolsuzluk düzeyine ilişkin en düşük kategorinin olasılığını 0.004 birim azaltmaktadır. İnsani gelişme endeksi değişkenine ait marjinal etki bu değişkenin yolsuzluk düzeyine ilişkin en düşük kategorinin olasılığını 2.049 birim arttırmaktadır. Politik istikrar değişkenine ait marjinal etki bu değişkenin yolsuzluk düzeyine ilişkin en düşük kategorinin olasılığını 0.190 birim arttırmaktadır. Ekonomik özgürlük endeksi değişkenine ait marjinal etki bu değişkenin yolsuzluk düzeyine ilişkin en düşük kategorinin olasılığını 0.016 birim arttırmaktadır. Yani gelişmekte olan ülkelerde de basın özgürlüğü endeksi azaldıkça (basın özgürlüğü arttıkça), insani gelişme endeksi, politik istikrar ve ekonomik özgürlük arttıkça yolsuzluk endeksi de artmakta, yolsuzluk azalmaktadır. Bunun yanı sıra bağımlı değişkende ki toplam değişimin %29’u bağımsız değişkenler tarafından açıklanabilmektedir.

Tablo 5: Gelişmiş Ülkeler İçin Sıralı Probit Model Tahmin Sonuçları

Bağımsız Değişkenler	Katsayılar	Standart Hata	z-değeri	Marjinal Etkiler
BASIN_ÖZ	-0.045**	0.022	-2.06	-0.001
İGE	8.562*	4.669	1.83	0.193
POL_İST	0.880***	0.323	2.73	0.019
EKO_ÖZ	0.077***	0.025	3.04	0.001
Gözlem Sayısı	296			
Prob>Ki-Kare	0.0000			
Pseudo R ²	0.3146			

Not: ***, ** ve * işaretleri, %1, %5 ve %10 düzeylerinde istatistiksel anlamlılığı göstermektedir.

Gelişmiş ülkeler için tahmin edilen panel sıralı nitel tercih modeli (sıralı probit model) sonuçlarına göre basın özgürlüğü endeksi %5, insani gelime endeksi %10, politik istikrar ve ekonomik özgürlük endeksi değişkenleri %1 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Değişkenlerin katsayı işaretleri beklenildiği gibi basın özgürlüğü endeksi yolsuzluk düzeyi ile negatif ve insani gelime endeksi, politik istikrar, ekonomik özgürlük endeksi değişkenleri yolsuzluk düzeyi ile pozitif ilişkilidir. Basın özgürlüğü endeksi değişkenine ait marjinal etki bu değişkenin yolsuzluk düzeyine ilişkin en düşük kategorinin olasılığını 0.001 birim azaltmaktadır. İnsani gelişme endeksi değişkenine ait marjinal etki bu değişkenin yolsuzluk düzeyine ilişkin en düşük kategorinin olasılığını 0.193 birim arttırmaktadır. Politik istikrar değişkenine ait marjinal etki bu değişkenin yolsuzluk düzeyine ilişkin en düşük kategorinin olasılığını 0.019 birim arttırmaktadır. Ekonomik özgürlük endeksi değişkenine ait marjinal etki bu değişkenin yolsuzluk düzeyine ilişkin en düşük kategorinin olasılığını 0.001 birim arttırmaktadır. Gelişmiş ülkelerde de basın özgürlüğü endeksi azaldıkça (basın özgürlüğü arttıa), insani gelişme endeksi, politik istikrar ve ekonomik özgürlük arttıa yolsuzluk endeksi de artmakta, yolsuzluk azalmaktadır. Bağımlı değişkendeki toplam değişimin %31'i bağımsız değişkenler tarafından açıklanabilmektedir.

Tablo 6. Tüm Ülkeler İçin Sıralı Probit Model Tahmin Sonuçları

Bağımsız Değişkenler	Katsayılar	Standart Hata	z-değeri	Marjinal Etkiler
BASIN_ÖZ	-0.017***	0.002	-7.33	-0.001
İGE	3.017***	0.370	8.14	0.209
POL_İST	0.681***	0.068	9.96	0.047
EKO_ÖZ	0.065***	0.006	10.67	0.004
Gözlem Sayısı	1208			
Prob>Ki-Kare	0.0000			
Pseudo R ²	0.4747			

Not: ***, ** ve * işaretleri, %1, %5 ve %10 düzeylerinde istatistiksel anlamlılığı göstermektedir.

Tüm ülkeler için tahmin edilen panel sıralı nitel tercih modeli (sıralı probit model) sonuçlarına göre basın özgürlüğü endeksi, insani gelime endeksi, politik istikrar ve ekonomik özgürlük endeksi değişkenleri %1 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Değişkenlerin katsayı işaretleri beklenildiği gibi basın özgürlüğü endeksi yolsuzluk düzeyi ile negatif ve insani gelime endeksi, politik istikrar, ekonomik özgürlük endeksi değişkenleri yolsuzluk düzeyi ile pozitif ilişkilidir. Basın özgürlüğü endeksi değişkenine ait marjinal etki bu değişkenin yolsuzluk düzeyine ilişkin en düşük kategorinin olasılığını 0.001 birim azaltmaktadır. İnsani gelişme endeksi değişkenine ait marjinal etki bu değişkenin yolsuzluk düzeyine ilişkin en düşük kategorinin olasılığını 0.209 birim arttırmaktadır. Politik istikrar değişkenine ait marjinal etki bu değişkenin yolsuzluk düzeyine ilişkin en düşük kategorinin olasılığını 0.047 birim arttırmaktadır. Ekonomik özgürlük endeksi değişkenine ait marjinal etki bu değişkenin yolsuzluk düzeyine ilişkin en düşük kategorinin olasılığını 0.004 birim arttırmaktadır. Tüm ülkelerde de basın özgürlüğü endeksi azaldıkça (basın özgürlüğü arttıkça), insani gelişme endeksi, politik istikrar ve ekonomik özgürlük arttıkça yolsuzluk endeksi de artmakta, yolsuzluk azalmaktadır. Bağımlı değişkendeki toplam değişimin %47'si bağımsız değişkenler tarafından açıklanabilmektedir.

5. Sonuç

Çalışmada basın özgürlüğünün yolsuzluk düzeyi üzerindeki etkisi az gelişmiş, gelişmekte olan, gelişmiş ülkeler bazında ayrı ayrı ve daha sonra ülkelerin tamamı için 2010-2017 dönemi verileri kullanılarak ampirik olarak araştırılmıştır. Yolsuzluk göstergesi için Yolsuzluk Algı Endeksi, Basın özgürlüğü için Freedom House Basın Özgürlüğü Endeksi kullanılmıştır. Ayrıca veriler arasında yolsuzluğu etkilemesi beklenen insani gelişme endeksi, politik istikrar, ekonomik özgürlük gibi kontrol değişkenleri bulunmaktadır. Bağımlı değişken olarak kullanılan yolsuzluk algı endeksi; sıralı ve kategorik bir nitelik taşıdığından, basın özgürlüğünün yolsuzluk düzeyi üzerindeki etkisini belirlemek için panel sıralı nitel tercih analiz yöntemi kullanılmıştır.

Çalışmanın analiz sonuçlarına göre, basın özgürlüğü, insani gelişme endeksi, politik istikrar ve ekonomik özgürlük değişkenleri her ülke grubu ve tüm ülkelerin olduğu modellerde istatistiksel olarak anlamlıdır ve değişkenlerin katsayı işaretleri beklenen yödedir. Buna göre dört modelde de basın özgürlüğü endeksi yolsuzluk düzeyine ilişkin en düşük kategorinin olasılığını azaltırken; insani gelişme endeksi, politik istikrar ve ekonomik özgürlük endeksi değişkenleri yolsuzluk düzeyine ilişkin en düşük kategorinin olasılığını arttırmaktadır. Bir diğer değişle basın özgürlüğü endeksindeki azalış (basın özgürlüğündeki artış), insani gelişme endeksi, politik istikrar ve ekonomik özgürlük endeksi değişkenlerindeki artış yolsuzluğu azaltmaktadır.

Sıralı probit model tahmin sonuçlarına göre yolsuzluğun daha düşük seviyelerinde basın özgürlüğünün yolsuzluk üzerinde daha etkili olduğu söylenebilir. Çünkü yolsuzluğun yüksek ve orta düzeylerinde basın özgürlüğünün yolsuzluğu etkileme olasılığı düşük iken, düşük yolsuzluk düzeyini etkileme olasılığı yüksektir. Diğer bir ifadeyle yolsuzluğun yüksek ve orta düzeylerinde basın özgürlüğünün yolsuzluk üzerindeki etkisi düşük yolsuzluk düzeyine göre daha düşüktür.

Çalışmada az gelişmiş, gelişmekte olan, gelişmiş ülkeler ve ülkelerin tamamında basın özgürlüğündeki artışın yolsuzluğu azalttığı yönündeki bulgular literatür ile karşılaştırıldığında; Ahrend (2002), Chowdhury (2004a), Chowdhury (2004b), Lederman vd. (2005), Shen & Williamson (2005), Casanova (2007), Freille vd. (2007), Charron (2009), Daniels (2011), Camaj (2012), Kalenborn & Lessman (2012), Peyton & Belasen (2012), Churchill vd. (2013), Bhattacharyya & Hodler (2014), Jetter vd. (2015), Dutta & Roy (2016), Starke vd. (2016), Hamada vd. (2019), Breen & Gillanders (2020), Çoban (2020) literatürleri ile örtüşmektedir.

Çalışma basın özgürlüğünün artması durumunda yolsuzluğun azalacağını göstermektedir ve basın özgürlüğü yolsuzluğu azaltan bir unsurdur. Gelişmişlik düzeyleri farklı olsa da ayrı ayrı az gelişmiş, gelişmekte olan, gelişmiş ülkelerde ve ülkelerin tamamında basın özgürlüğünde meydana gelecek artışların yolsuzluğu azaltacağı anlaşılmaktadır. Bu çerçevede ele alınan üç ülke grubu ve ülkelerin tamamında basının hükümetlerin kontrolünde olmaması gerektiği, söz konusu ülkelerde hesap verebilirlik ve şeffaflık ilkelerinin gözetilmesi gerektiği ve ülkelerin yolsuzlukla mücadelede basının özgür olmasına önem vermeleri gerektiği gibi politika önerilerinde bulunulabilir.

Araştırmacının Katkı Oranı Beyanı

Çalışmanın yazarı olarak çalışmanın tüm aşamalarına tarafımdan katkı sağlanmıştır.

Çıkar Çatışması Beyanı

Çalışmada çıkar çatışması olmadığını beyan ederim.

Kaynakça

- Ahrend, R. (2002). Press freedom, human capital, and corruption. Working Paper, 11, 1-25.
- Bhattacharyya, S. & Hodler, R. (2014). Media freedom and democracy in the fight against corruption. *European Journal of Political Economy*, 39, 13-24.
- Breen, M. & Gillanders, R. (2020). Press freedom and corruption perceptions: Is there a reputational premium?. *Politics and Governance*, 8(2), 103-115.
- Camaj, L. (2012). The media's role in fighting corruption: Media effects on governmental accountability. *The International Journal of Press/Politics*, 20(10), 1-22.
- Casanova, C. (2007). Determinants of corruption. The role of press freedom (Master's Thesis). University of Amsterdam.
- Charron, N. (2009). The impact of socio-political integration and press freedom on corruption. *The Journal of Development Studies*, 45(9), 1472-1493.
- Chowdhury, S. K. (2004a). Do democracy and press freedom reduce corruption? : Evidence from a cross country study. *ZEF Discussion Papers on Development Policy*, 85, 1-33.
- Chowdhury, S. K. (2004b). The effect of democracy and press freedom on corruption: An empirical test. *Economics Letters*, 85, 93-101.
- Churchill, R. Q. (2013). Determining factors affecting corruption: A cross country analysis. *International Journal of Economics, Business and Finance*, 1(10), 275-285.
- Çoban, M. N. (2020). Basın özgürlüğü ve yolsuzluk ilişkisi: BRICS ülkeleri üzerine panel veri analizi. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(2), 192-208.

- Daniels, D. (2011). Freedom of the media as freedom from corruption (Honors Theses). The Division of Undergraduate Studies, The Florida State University.
- Dutta, N. & Roy, S. (2016). The interactive impact of press freedom and media reach on corruption. *Economic Modelling*, 58, 227–236.
- Freille, S., Haque, M. E. & Kneller, R. (2007). A contribution to the empirics of press freedom and corruption. *European Journal of Political Economy*, 23, 838–862.
- Hamada, B. I., Abdel-Salam, A. S. G. & Elkilany, E. A. (2019). Press freedom and corruption: An examination of the relationship. *Global Media and Communication*, 1–19.
- Jetter, M., Agudelo, A. M. & Hassan, A. R. (2015). The effect of democracy on corruption: Income is key. *World Development*, 74, 86–304.
- Kalenborn, C. & Lessman, C. (2012). The impact of democracy and press freedom on corruption: Conditionality matters. *Journal of Policy Modeling*, 35, 857–886.
- Lederman, D., Loayza N. & Soares, R. (2005). Accountability and corruption: Political institutions matter. *Economics and Politics*, 17(1), 1-35.
- Peyton, K. & Belasen, A. R. (2012). Corruption in emerging and developing economies: Evidence from a pooled cross-section. *Emerging Markets Finance and Trade*, 48(2), 29-43.
- Shen, C. & Williamson, J. B. (2005). Corruption, democracy, economic freedom, and state strength a cross-national analysis. *Int. Journal of Comparative Sociology*, 46(4), 327-345.
- Starke, C., Naab, T. K. & Scherer, H. (2016). Free to expose corruption: The impact of media freedom, internet access and governmental online service delivery on corruption. *International Journal of Communication*, 10, 4702–4722.

EXTENDED SUMMARY

Research Purpose

The aim of the study is to test the effect of press freedom on corruption in underdeveloped, developing and developed countries separately and in all of these countries. In this context, it is aimed to investigate the effect of press freedom on corruption for each country group and for all countries.

Research Questions

What is the effect of press freedom on corruption?

Literature Review

In the literature, different studies have been conducted for corruption determinants such as economic, political, bureaucratic and regulatory, geographical-specific-cultural and religious determinants in terms of their effects on corruption and different results have been obtained in each study. Since corruption is mostly seen in underdeveloped countries, underdeveloped countries have been used extensively for empirical research in the literature. There are many studies on corruption in the literature, and each has achieved different results using different methods. Studies are generally based on cross section and panel data analysis. Findings in the literature suggest that press freedom reduces corruption.

Methodology

In the study, ordered qualitative choice models are used as econometric method. Because the corruption perception index used as a dependent variable is an ordered variable that takes values between 0 and 10, it would be more appropriate to use ordered qualitative choice models instead of estimating the regression model using the ordinary least squares estimation method. Therefore, estimation is made with ordered qualitative choice models in the study. In the study, the effect of press freedom on corruption was analyzed by using the data from 2010-2017 period in underdeveloped, developing, developed countries and all countries. In this context, an economic model has been established to analyze the relationship between them. Corruption perception index is dependent variable and the highest value of the index is 0 and the lowest value is 10. Corruption perception index is divided into three categories: high, medium and low level of corruption. The level of corruption is shown at three levels, from high-level corruption to low-level corruption (1 to 3). Level 1 is high level corruption, level 2 is medium level corruption and level 3 is low level corruption. Press freedom index is the independent variable and the highest value of the index is 0 and the lowest value is 100. Corruption perception index is taken from Transparency International, press freedom index is taken from Freedom House.

Results and Conclusions

According to the results of the panel ordered qualitative choice model (ordered probit model) estimated for underdeveloped, developing, developed countries and all countries, the marginal effect of the press freedom index variable reduces the probability of the lowest category regarding the level of corruption of this variable by 0.00001 units, 0.004 units, 0.001 units, 0.001 units, respectively. The marginal effect of the human development index variable increases the probability of the lowest category regarding the level of corruption of this variable

by 0.006 units, 2.049 units, 0.193 units, 0.209 units, respectively. The marginal effect of the political stability variable increases the probability of the lowest category regarding the level of corruption of this variable by 0.001 units, 0.190 units, 0.019 units, 0.047 units, respectively. The marginal effect of the economic freedom index variable increases the probability of the lowest category regarding the level of corruption of this variable by 0.0001 units, 0.016 units, 0.001 units, 0.004 units, respectively. In other words, as press freedom index decreases (press freedom increases) and human development index, political stability and economic freedom index increase, corruption index increases and corruption decreases in underdeveloped, developing, developed countries and all countries. It can be said that press freedom at lower level of corruption is more effective on corruption according to the ordered probit model estimation results. While the probability of press freedom affecting corruption at the high and medium levels of corruption is low, it is highly likely to effect the low level of corruption. To put it differently the effect of press freedom on corruption at the high and medium levels of corruption is lower than the level of low corruption. It is concluded that the increase in press freedom in underdeveloped, developing, developed countries and all countries will reduce corruption. Within this framework, policy suggestions can be made such as that the press should not be under the control of governments in all three country groups and countries, that the principles of accountability and transparency should be observed in these countries, and that countries should attach importance to the press freedom in the fight against corruption.